

byla práce s článkem v hodině, kdy studující z východní Evropy většinou mlčeli a ostatní brali uvedená „fakta“ jako podložená a nevyžadující další rozbor. Podařilo se zcela odhlédnout od problematických částí článku, který byl vysoce hodnocen i prof. Plotkem, a přejít k jeho závěrům vztahujícím se k Evropské unii a částečně i k NATO.

V závěru se seminář věnoval imigraci a především právu skupin na sebeurčení, včetně otázek, kam až sebeurčení může zajít a kdy ohrožuje celistvost státu. Dílčí diskuze byly doplněny možnostmi osobní konzultace jak o tématech semináře, tak i o oblastech výzkumu a zájmu studujících.

Ač jsem nebyla v semináři *Gender and Culture* zapsána, po dohodě s profesorkou Ann Snitow jsem se zúčastnila tří seminářů. Mezi přednostmi patřila zejména schopnost profesorky Snitow naplnit všechna témata a vyjádřit se k většině článků obsažených v readeru a také schopnost přimět k debatě i ty účastnice či účastníky, kteří se nevyjadřovali spontánně. Především tím se podařilo rozvinout debatu z různých úhlů, ač byl seminář „poznamenán“ převahou polských studujících.

Přestože byla letní škola doslova nabitá výukou a studiem, podařilo se uspořádat nad tento rámec řadu zajímavých přednášek a exkurzí. Nejvýznamnější a bohužel i nejspornější místo zaujala exkurze do Osvětimi. Protože se jednalo o 16. ročník letní školy, které se každý z přednášejících účastnil již poněkolikáté, byla zajištěna průvodkyně. Důsledkem byl rozpačitý dojem z Osvětimi I., která ve standardním podání průvodkyně připomíná především polský odboj. Pro individuální seznámení s prostorem Osvětimi II. pak zase nebyl poskytnut dostatek času. Negativní dojem částečně zmírnila rozsáhlá diskuze v seminářích, přesto nebyla organizace zájezdu nejšťastnější.

Krakovské knihkupectví a antikvariát Massolit poskytlo prostory pro prezenta-

ci nové knihy Shany Penn o ženách a jejich úloze v polském odboji, autorka chystá vydání podobné publikace o českém disentu před rokem 1989. Dalšími aktivitami byla například návštěva feministického centra v Krakově či inspirativní přednáška o gay a lesbickém umění spojená s prezentací jedné z výstav.

Skutečnost, že se jednalo již o 16. ročník, vypovídá o potřebnosti mezinárodní akademické diskuse nad otázkami směřování současných podob demokracie i nad jejich historickými a geografickými kořeny. Kromě možnosti zúčastnit se této debaty, a přispět tak k jejímu dalšímu směřování je zásadním přínosem krakovské letní školy především vytvoření neformální sítě všech zúčastněných včetně přednášejících.

Účast na letní škole v Krakově poskytuje šanci začlenit se do mezinárodní sítě a ovlivnit mnohdy zjednodušené nahlížení na problémy střední a východní Evropy.

Blanka Nyklová

Ohliadnutie späť: Svetová konferencia o rodine Praha 2007

Praha, 16.–19. 5. 2007

V dňoch 16. až 19. mája 2007 sa v Prahe konala multidisciplinárna *Svetová konferencia o rodine Praha 2007*. Svojim spôsobom bola významná nielen témou – rodina v globálnom svete, ale aj naplnenými cieľmi a naplnenou ambíciou nadviazať na prvý svetový kongres o rodinnej terapii, ktorý sa konal v Prahe pred 20 rokmi.

Jedným z cieľov bola oslava 20. výročia tohto kongresu a oslava nedožitého 90. výročia narodenia Virginie Satirovej, významnej svetovej priekopníčky a zakladateľky rodinnej terapie. Práve Virginia Satirová bola za pomerne dramatických okolností súvisiacich s politicko-spoločenským kontextom jedným z najvýznamnejších hostí kongresu v roku 1987 a jeho čestnou predsedníčkou. Prepojenie na tohtoročnú

konferenciu symbolizovalo aj motto konferencie: „Keď pomáhame rodine, uzdravujeme svet“.

Konferenciu organizovali Inštitút Virginie Satirovej v Českej republike, Inštitút Virginie Satirovej v Slovenskej republike a Avanta The Virginia Satir Network – Medzinárodná vzdelávacia sieť Virginie Satirovej.

Konferenciu podporovala Svetová asociácia rodinnej terapie IFTA – ktorej vznik sa spája s 1. svetovým kongresom v Prahe v roku 1987 – aj v podobe aktívnej účasti jej prezidentky Toby Sigrun Herman. V rámci konferencie prebehlo aj zasadnutie predsedníctva IFTA. Ďalšími významnými odbornými organizáciami, ktoré podporovali konferenciu, bol Výbor sekcie rodinnej terapie Psychoterapeutické spoločnosti České lekárske spoločnosti J. E. Purkyně, ďalej EFTA (Európska asociácia rodinných terapeutov), Spoločnosť pro rodinnou terapii SOFT (Society of Family Therapy) a Asociácie manželských a rodinných terapeutů ČR. Spoločné pracovné stretnutie týchto organizácií prinieslo vzájomné obohatenie a spojenie na báze spoločných cieľov smerom k pomoci a podpore rodiny, k potvrdeniu jej hodnoty a výnimočnosti pre človeka a spoločnosť. K úspešnému priebehu konferencie prispela výdatná pomoc dobrovoľníkov z ČR a SR, buď priamo na konferencii, alebo v čase jej príprav, a v pokonferenčnom spoločensko-kultúrnom programe, ktorý sa uskutočnil v Bratislave.

350 účastníkov z 36 krajín malo možnosť zúčastniť sa 77 odborných prednášok, 20 workshopov vo dvoch paralelných sekciách (počas troch poobedí) a pozrieť si 16 posterov, rozdelených do 4 tematických okruhov:

1. *Rovnakosti a rozdielnosti rodín sveta* – univerzálne zdroje rodín, ich odlišnosti, možnosti rastu a vzájomného prepájania.

2. *Multidisciplinárna starostlivosť o rodinu* – v oblasti sociálnej, právnej, zdravot-

nej, psychologickej, pedagogickej, v neziskových organizáciách a ich vzájomné prepájanie.

3. *Terapeutická práca s rodinou* – čo spája rodinných terapeutov pri práci s rodinou, teoretické východiská, prístupy a nástroje jednotlivých smerov rodinnej terapie, ich odlišnosti, možnosti prepájania a vzájomného obohacovania.

4. *Osobnosť a práca Virginie Satirovej a jej odkaz svet* – oslava nedožitých 90. narodenín Virginie Satirovej.

Referáty plenárnych zasadnutí otvorila skvelá analýza Florence Kaslow (Florida Couple and Family Institute, Palm Beach Gardens, FL, USA) pod názvom „Rovnakosť a rozdiely medzi rodinami naprieč piatimi kontinentmi“. Analyzovala 11 megatrendov, ktoré sa za posledné desaťročia sformovali na makrosystémovej úrovni spoločnosti, rôznych spoločenských systémov sveta, ktoré majú vplyv a dopad na život rodín a ktoré ovplyvňujú zásadným spôsobom aj rodinnú terapiu. Rodinnú terapiu ako súčasť posunu k pozitívnej psychológii pomenovala ako dvanásty megatrend sformovaný a rozvíjaný v posledných rokoch.

Za megatrendy významne dopadajúce na rodinu považuje: občianske vojny – predovšetkým z rasových a náboženských dôvodov, zmena hodnôt, migrácia, terorizmus, otázka ľudských práv – predovšetkým žien, v súvislosti s násilím, rozvoj technológií (rozvoj závislosti na PC, TV...), globalizácia, bikultúrna globalizácia v kontexte rodiny – birasové manželstvá, internetové vzťahy, adopcie – cez hranice štátov, stieranie kultúrnych rozdielov v kolektívnom vedomí, kultúrnom dedičstve, rozvody manželstiev (v Číne viac ako 50 % žien iniciuje rozvod), veľké zmeny prebiehajú v klasickom usporiadaní rodín – predovšetkým z hľadiska detí. Tie vyrastajú stále častejšie v binukleárnej rodine, u starých rodičov, v neúplných rodinách alebo v náhradných rodinách. To všetko má obrovský dopad na

identitu dieťaťa, na jednej strane sa otvára otázka „kto som?“, na druhej strane zmiešaná rodina prináša pre dieťa veľké obohatenie. Ďalej diverzita sexuálnej orientácie – homosexualita, fenomén, ktorým sa zaoberajú aj rôzne cirkvi, väčšia otvorenosť voči sexuálnej diverzite všeobecne. V závere referátu vyzvala prítomných na založenie hnutia *Terapeuti bez hraníc*, ktorí by po vzore *Lekárov bez hraníc* mohli pôsobiť na celom svete.

Komplementárnym príspevkom bola paralelne prebiehajúca prednáška Lee Wai-Yung z Hong Kongu na tému „Všetky rodiny sú odlišné, všetky rodiny sú rovnaké“. Identifikovala všeobecne platné princípy a charakteristiky rodín a jemné rozdiely medzi nimi, vychádzajúce z presvedčení, zo vzťahu k deťom, hodnotám, generačným problémom a pod. V niektorých ázijských krajinách má rodina väčšiu hodnotu ako jej členovia, najmä niektorí (žena, deti). Rámec prístupu k rodinám sa preto môže opierať o všeobecné princípy platné pre súčasného človeka, súčasnú rodinu kdekoľvek na svete a popritom musí rešpektovať kultúrne odlišnosti, stereotypy a historické dedičstvo konkrétnej rodiny.

Plenárne zasadnutie druhého dňa prebiehalo vo dvoch paralelných blokoch. Skvelým zážitkom bola prezentácia Jiřiny Prekopovej, žijúcej v Nemecku po emigrácii v roku 1968. Táto známa terapeutka českého pôvodu v prednáške a demonštrácii „Terapia pevným objatím ako šanca k obnove lásky v rodine“ predniesla príspevok o svojej ceste k terapii pevným objatím (Festhalten) – metóde, ktorej je autorkou.

Paralelne prebiehalo plenárne zasadnutie v druhej sále s témami výskumu o rodine, o rodinnej politike štátu a o službách poskytovaných rodine. Vyberám informáciu o príspevku P. Ondrejковиča z Fakulty sociálnych vied v Nitre „Zmeny v rodine, zmeny v spoločnosti“. Prezentoval výsledky výskumu slovenskej rodiny, zachytávajúce dopad zmien na rodičov, deti a celú rodinu v kontinuite historických hod-

nôt, ktoré rodina udržiava a generuje. Výsledkom bol pokus o zachytenie súčasného stavu slovenskej rodiny a jej vývinových tendencií. Zachytil pozitívny trend k novému vzostupu sobášnosti snád' na báze integrovania potrieb vzájomnej opory a oddychu od rýchleho tempa života. „Služby pre rodiny v ČR“, príspevok O. Matouška (Katedra sociálnej práce Filozofickej fakulty UK Praha) bol precíznym prehľadom súčasného stavu sociálneho systému v Čechách v konfrontácii s potrebami na európskej úrovni.

Nebolo jednoduché vyberať si z bohatého programu a možností, tak ako to na kvalitných konferenciách býva. Aj ja píšem môj príspevok s vedomím, že som urobila len veľmi malý výber z veľkého množstva cenných a kvalitných príspevkov. Nechcem pominúť aj môj pohľad organizátora a súčasne aktívneho účastníka konferencie. V spoluautorstve s kolegyňou R. Trepačovou (Inštitút V. Satirovej v SR, Bratislava) sme prezentovali v programe prvého popoludnia workshop s poetickým názvom „Pozvanie do tanca“, v sekcii Terapeutická práca s rodinou. Formou zážitku – s využitím satirovského nástroja – mandaly, sme účastníkom umožnili zažiť stretnutie so svojimi univerzálnymi vnútornými časťami. Ich akceptácia, a to, ako ich vo svojom prežívaní a fungovaní používame, súvisí s kvalitou prežívania seba, svojho života a má významný vplyv na naše vzťahy s druhými, s rodinou. Podobne Sandy Novak (Satir Institute of the Rockies, Boulder, USA) so zážitkových workshopom „Zvyšovanie intimity páru“ umožnila účastníkom mať zážitok so svojim vnútorným procesom prostredníctvom použitia nástrojov modelu Satirovej – sochanie, ľadovec, komunikačné pozície.

Referáty a workshopy bloku *Multidisciplinárnej starostlivosti o rodinu* mali z hľadiska profesií a odborov možno najširšiu škálu a záber – od teoretických príspevkov, cez príspevky o výskume rodiny, sociálnej práci, až po príspevky o komunitnej